

Η ΥΠΟΔΟΧΗ ΤΩΝ ΠΡΩΤΟΕΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ: ΠΡΩΤΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Μάρτιος 2006
Ομάδα Υποδοχής φοιτητών

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Είναι γνωστό σε όλους μας ότι η συντριπτική πλειοψηφία των πρωτοετών φοιτητών αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα προσαρμογής στο Τμήμα Φυσικής (ΤΦ). Διαπιστώνουμε ότι μικρό ποσοστό πρωτοετών φοιτητών (παρά τις προσπάθειες των συναδέλφων να αξιολογήσουν τους φοιτητές με σχετικά απλά θέματα) ολοκληρώνει το 80% των μαθημάτων. Οι συνέπειες της αποτυχίας αυτής είναι σημαντικές για την παραπέρα πορεία τους στο τμήμα και έχει για αποτέλεσμα να παρατείνονται οι σπουδές τους σε έξι ή και επτά χρόνια. Οι δυσκολίες για δημιουργία μιας αξιόλογης σταδιοδρομίας, από φοιτητές/τριες που έχουν παρατείνει τις σπουδές τους για δύο ή περισσότερα χρόνια είναι μεγάλες.

Το Τμήμα γνωρίζει όλα τα παραπάνω και για το λόγο αυτό ο Πρόεδρος σύστησε την Επιτροπή Υποδοχής (ΕΥ)
(1) για να βοηθήσει τους πρωτοετείς να προσαρμοστούν καλύτερα στο ΤΦ και
(2) για να καταγράψει τα προβλήματα που παρουσιάζονται και να προτείνει λύσεις ή να φέρει για συζήτηση στα όργανα του τμήματος θέματα που θα διευκολύνουν την προσαρμογή των πρωτοετών φοιτητών στο Πανεπιστήμιο.

Είναι επίσης γνωστό, αλλά αξίζει να αναφερθεί και εδώ για πληρότητα, ότι οι πρωτοετείς φοιτητές έχουν συνηθίσει να δουλεύουν σε μικρά ακροατήρια (25-30 ατόμων) στο Λύκειο, ενώ στις δύο τελευταίες τάξεις του Λυκείου εργάζονται κυρίως στη ύλη των εισαγωγικών εξετάσεων με τη βοήθεια των φροντιστηρίων σε ακόμα μικρότερα ακροατήρια (1-5 ατόμων). Το κύριο χαρακτηριστικό της εργασίας τους τα δύο χρόνια που προηγούνται της εισόδου στο Πανεπιστήμιο είναι η λύση τυποποιημένων ασκήσεων στα πρότυπα των εισαγωγικών εξετάσεων. Πολλές ώρες καθημερινής εργασίας και παρακολούθησης δημιουργούν φαινόμενα κόπωσης. Όλοι οι μαθητές του Λυκείου είναι επώνυμοι, ο καθηγητής στο σχολείο και ο φροντιστής τους γνωρίζουν προσωπικά και παρακολουθούν την πρόοδό τους. Είναι ευρύτατα διαδεδομένο στους μαθητές του Λυκείου (και σιωπηρά το αποδέχονται και οι γονείς) ότι ο πρώτος χρόνος σπουδών στο Πανεπιστήμιο είναι χρόνος χαλάρωσης και διασκέδασης.

Τέλος αξίζει να σημειωθεί ότι από μια σειρά πρόχειρων μελετών που έγιναν τα τελευταία χρόνια, μόνο το 20-25% των πρωτοετών φοιτητών του Τμήματός μας έχει επιλέξει να σπουδάσει Φυσική. Το υπόλοιπο 75-80% επιθυμούσε να σπουδάσει, αν συγκέντρωνε τις απαραίτητες μονάδες, Ιατρική, Πληροφορική, Βιολογία και ειδικότητες της Πολυτεχνικής Σχολής. Ελάχιστοι όμως θα δοκιμάσουν να δώσουν πάλι εισαγωγικές εξετάσεις. Οι περισσότεροι θα μείνουν στο ΤΦ και θα προσπαθήσουν να αξιοποιήσουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τα εφόδια που τους παρέχει.

Στη συνέχεια παραθέτουμε τον τρόπο που εργάστηκε η ΕΥ, καθώς και τις διαπιστώσεις και τα συμπεράσματα που κατέληξε μετά από τις επαφές με τους πρωτοετείς φοιτητές/τριες.

2. ΠΩΣ ΔΟΥΛΕΨΕ Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Τα μέλη της ΕΥ συζήτησαν για το πώς θα μπορούσε να επιτευχθεί καλύτερα ο στόχος της Επιτροπής και αποφάσισαν να ακολουθήσουν το παρακάτω πλάνο στην πρώτη συνάντηση με τους φοιτητές/τριες.

- Παροχή στοιχείων του μέλους της ΕΥ (όνομα, βαθμίδα, Τομέας, ηλεκτρονική διεύθυνση).
- Διανομή ερωτηματολογίου για συλλογή πληροφοριών από τους φοιτητές/τριες της κάθε ομάδας.
- Έμφαση στην αξία της ξένης γλώσσας.
- Ενημέρωση για τις πολιτιστικές ομάδες του Τμήματος
- Έμφαση στη χρησιμότητα μιας ηλεκτρονικής διεύθυνσης (στο Α.Π.Θ.?).
- Σημασία της ηλεκτρονικής επικοινωνίας.
- Χρησιμότητα και δυνατότητες της ιστοσελίδας του Τμήματος
- Διαδικασία εγγραφής στη βιβλιοθήκη και χρησιμότητα των νέων ηλεκτρονικών συστημάτων αναζήτησης πληροφορίας
- Σημασία της κατοχής ηλεκτρονικού υπολογιστή και σύνδεσης στο Διαδίκτυο.
- Αξία της τακτικής παρακολούθησης και της συμμετοχής στο μάθημα.
- Προγραμματισμός μιας δεύτερης συνάντησης στα τέλη Νοεμβρίου-αρχές Δεκεμβρίου και πιθανόν μιας τρίτης συνάντησης μετά την εξεταστική περίοδο του Ιανουαρίου.

Σημειώνεται ότι ο κ. Χατζηαντωνίου (υπεύθυνος του Εργαστηρίου Η/Υ) και το προσωπικό της βιβλιοθήκης ενημέρωσαν την ΕΥ για το τι θα πρέπει να επισημανθούν στους πρωτοετείς φοιτητές.

Τα μέλη της ΕΥ με συχνές επαφές μεταξύ τους μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου προσπάθησαν να κρατήσουν κοινή στάση στα προβλήματα που προέκυψαν στις πρώτες συναντήσεις και, μετά από κάθε συνάντηση, αντάλλασσαν σύντομες αναφορές με τις χρήσιμες πληροφορίες που συγκέντρωσαν. Οι πληροφορίες αυτές κωδικοποιούνταν στη συνέχεια από τον Πρόεδρο της ΕΥ.

Η ΕΥ συναντήθηκε για δεύτερη φορά στα τέλη Νοεμβρίου και εκτίμησε τα θετικά και αρνητικά αυτής της προσπάθειας. Επισήμανε επίσης κάποια θέματα που θα πρέπει να συζητηθούν στο Τμήμα, ώστε να παρθούν συγκεκριμένες αποφάσεις στο άμεσο μέλλον.

Στη συνέχεια τα μέλη της ΕΥ προχώρησαν στο δεύτερο κύκλο συναντήσεων και προγραμματίζουν έναν ακόμη, μετά τις εξετάσεις της περιόδου Ιανουαρίου 2006.

3. ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται σε τρεις στήλες ο αριθμός των φοιτητών που είχε ανατεθεί στο κάθε μέλος και ο αριθμός των συμμετεχόντων στις συναντήσεις που ακολούθησαν.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

	Μέλος ΔΕΠ	Αριθμός Φοιτητών	Συμμετοχή στην 1^η Συνάντηση	Συμμετοχή στην 2^η Συνάντηση	Συμμετοχή στην 3^η Συνάντηση
1	ΑΣΗΜΕΛΗΣ Γ.	12	2	0	1
2	ΒΑΡΒΟΓΛΗΣ Χ	10	5	-	2
3	ΒΛΑΧΟΣ Ν.	7	3	-	1
4	ΒΛΑΧΟΣ Λ.	11	8	10	9
5	ΒΟΥΓΙΑΤΖΗΣ Γ.	8	3	3	2
6	ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ Χ.	10	4	-	4
7	ΕΥΘΥΜΙΑΔΗΣ Κ.	8	2	-	0
8	ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ Ο.	7	3	0	0
9	ΚΙΤΗΣ Γ	6	4	-	-
10	ΚΟΚΚΟΤΑΣ Κ.	8	5	1	1
11	ΚΟΜΝΗΝΟΥ Φ.	10	6	-	3
12	ΚΥΠΡΙΑΝΙΔΗΣ Ι.	8	2	2	-
13	ΛΑΛΑΖΗΣΗΣ Γ.	10	5	?	1
14	ΛΑΟΠΟΥΛΟΣ Θ.	9	2	1	1
15	ΛΙΟΛΙΟΣ Α.	6	1	1	0
16	ΛΙΟΥΤΑΣ Χ.	10	5	3	1
17	ΜΕΛΑΣ Δ.	10	5	0	1
18	ΜΠΑΛΗΣ Δ.	12	2	0	0
19	ΝΙΚΟΛΑΙΔΗΣ Σ.	8	1	1	1
20	ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Δ.	8	3	-	-
21	ΠΕΤΡΙΔΟΥ Χ.	8	5	2	2
22	ΠΟΛΑΤΟΓΛΟΥ Χ.	8	3	-	-
23	ΣΑΜΑΡΑΣ Θ.	8	3	2	2

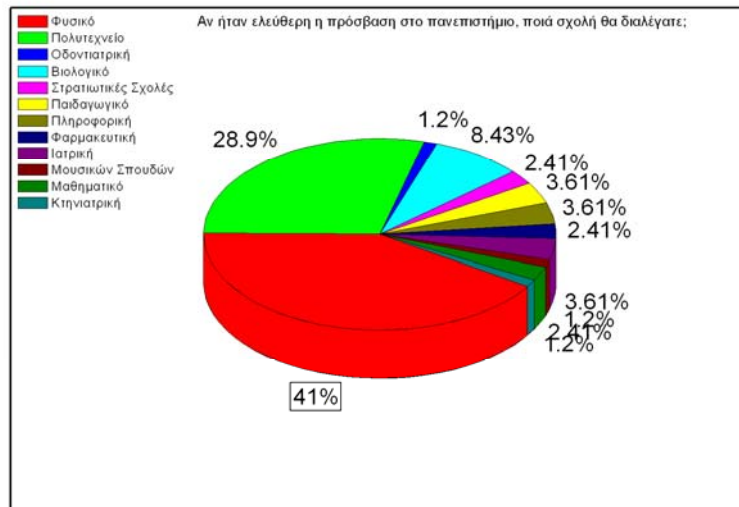
24	ΣΙΣΚΟΣ Σ.	8	2	0	0
25	ΣΤΕΡΓΙΟΥΔΗΣ Γ.	7	3	1	1
26	ΣΤΕΡΓΙΟΥΛΑΣ Ν.	10	6	1	4
27	ΦΡΑΓΚΗΣ Ν.	7	3		3
28	ΧΑΤΖΗΚΡΑΝΙΩΤΗΣ Ε.	6	2	-	-
	ΣΥΝΟΛΟ	230	98	28	40

Με παύλα σημειώνουμε τις συναντήσεις που δεν έγιναν από αδυναμία των μελών της ΕΥ να συγκαλέσουν την συνάντηση.

- Είναι φανερό ότι η συμμετοχή στις συναντήσεις ήταν περιορισμένη (40-45% στην πρώτη και ακόμα χαμηλότερη στις επόμενες). Δεν γνωρίζουμε αν η χαμηλή συμμετοχή οφείλεται στον τρόπο που ενημερώσαμε τους πρωτοετείς φοιτητές ή στην αδιαφορία τους να συμμετάσχουν σε τέτοιες συναντήσεις. Πολλοί φοιτητές πάντως ανέφεραν πως, αν και έχουν υπολογιστή με σύνδεση στο Διαδίκτυο στο σπίτι τους, δεν ελέγχουν συχνά το ηλεκτρονικό τους ταχυδρομείο. Κάποιοι επίσης απέδωσαν την ελλιπή επικοινωνία στο ότι άργησαν να μάθουν για τη λειτουργία της νησίδας και για το λογαριασμό ηλεκτρονικού ταχυδρομείου τους στο Τμήμα.
- Ο κ. Χατζηαντωνίου μας παρέδωσε ένα κατάλογο με τις ηλεκτρονικές διευθύνσεις που έλαβαν οι πρωτοετείς φοιτητές, από το Εργαστήριο Υπολογιστών. Στείλαμε σε όλους μηνύματα για τις συναντήσεις αυτές και τα μέλη του Εργαστηρίου Πληροφορικής μας βοήθησαν στο να δουν οι φοιτητές τα μηνύματα που τους στείλαμε την ώρα του μαθήματος υπό μορφή άσκησης. Όλα αυτά μας έφεραν σε επαφή με περισσότερους φοιτητές, αλλά η διαφορά από την αυθόρμητη προσέλευση ήταν μικρή.
- Δεν υπήρχαν υποχρεώσεις και καταληκτικές ημερομηνίες παράδοσης ασκήσεων, εργασιών ή πρόχειρων διαγωνισμάτων (προσφιλείς συνήθειες του παρελθόντος), δεν ήταν υποχρεωτικό να παρακολουθούν και σιγά-σιγά απομακρύνθηκαν από τα αμφιθέατρα.
- Έγιναν πολλές αναφορές από πλευράς των πρωτοετών φοιτητών στην κατάσταση του κτιρίου και των αμφιθεάτρων. Συγκεκριμένα, είπαν πως τα αμφιθέατρα τους φαίνονται καταθλιπτικά, αφού δεν έχουν πρόσβαση σε φυσικό φως, και ότι δεν υπάρχει καλός εξαερισμός. Υποστηρίζουν ότι αυτό συνετέλεσε στην απομάκρυνσή τους από την παρακολούθηση των παραδόσεων.
- Οι καθηγητές τους φάνηκαν απόμακροι και δυσπρόσιτοι. Κατά τη γνώμη τους δεν γίνονταν πολλές ασκήσεις στο πίνακα. Σπάνια κάνουν ερωτήσεις στο μάθημα και στα περισσότερα μαθήματα η παράδοση αποτελεί ένα μονόλογο. Δεν κάνουν ερωτήσεις γιατί φοβούνται τα ειρωνικά σχόλια των συμφοιτητών τους.
- Το μάθημα της Χημείας δημιουργεί ιδιαίτερα προβλήματα στους πρωτοετείς φοιτητές. Τα προβλήματα είναι οξύτερα σε όσους παρακολούθησαν στο Λύκειο την Τεχνολογική κατεύθυνση και δεν έδωσαν Χημεία στις εισαγωγικές εξετάσεις. Επίσης εντοπίζεται πρόβλημα στο χωρισμό του όγκου των πρωτοετών φοιτητών σε δύο μόνο τμήματα, τα οποία συνεπώς είναι απαγορευτικά πολυπληθή για ομαλή παρακολούθηση. Οι τρίτες συναντήσεις με τα μέλη της ΕΥ συνηγορούν στα παραπάνω, αφού οι περισσότεροι πρωτοετείς φοιτητές δήλωσαν πως, είτε δεν έδωσαν εξετάσεις στη Χημεία, είτε δεν κατάφεραν να επιτύχουν σε αυτές.

- Επισημαίνεται η δυσκολία της Γραμματείας να τους εξυπηρετήσει όλους σε λογικούς ρυθμούς, λόγω του αυξημένου όγκου υποχρεώσεων και του περιορισμένου αριθμητικά προσωπικού.
- Ζητήθηκε ενημέρωση σε πολλά θέματα, αν και φέτος με την ευκαιρία του έτους Φυσικής το τμήμα οργάνωσε μια σειρά από ενδιαφέρουσες εκδηλώσεις. Πιο συγκεκριμένα, αρκετοί φοιτητές δήλωσαν ενδιαφέρον για τα προγράμματα Erasmus-Socrates, όπως και αυξημένο ενδιαφέρον για τις υπάρχουσες δυνατότητες για μεταπτυχιακές σπουδές στη Φυσική.
- Παρατηρήθηκε ότι ο αριθμός των μαθημάτων σε κάθε εξάμηνο είναι πολύ μεγάλος. Σε μερικά μαθήματα δεν είχαν καμία προετοιμασία για το είδος των θεμάτων στις εξετάσεις και δεν είχαν δει παλιότερα θέματα εξετάσεων. Αντιμετωπίζουν μεγάλα προβλήματα στην προετοιμασία για τις εξετάσεις, κυρίως γιατί δεν ξέρουν πώς από το διάβασμα της θεωρίας θα λύσουν ασκήσεις μόνοι τους.
- Σταδιακά, όσοι ήρθαν με σκοπό να σπουδάσουν Φυσική, ξεπέρασαν τις δυσκολίες και άρχισαν να προσαρμόζονται. Στην δεύτερη συνάντηση με τα μέλη της ΕΥ παρουσιάστηκαν λιγότεροι φοιτητές (βλέπε Πίνακα 2) και αρκετοί είχαν ξεπεράσει τις δυσκολίες που αναφέρθηκαν πιο πάνω, ενώ άλλοι συνέχιζαν να είναι κυριολεκτικά χαμένοι. Οι τρίτες συναντήσεις σε γενικές γραμμές δεν πήγαν καλύτερα από τις δεύτερες, με χαμηλή προσέλευση και, σε αρκετές περιπτώσεις, ακόμα και απουσία απάντησης στα μηνύματα των συμβούλων. Αυτοί που παρουσιάστηκαν, παρόλα αυτά, έδειξαν αυξημένο ενδιαφέρον σε σχέση με την πρώτη συνάντηση και μεγαλύτερη διάθεση να τα πάνε καλύτερα στο επόμενο εξάμηνο.
- Ένα ακόμη συμπέρασμα είναι ότι οι πρωτοετείς φοιτητές δεν γνωρίζονται μεταξύ τους και συνεπώς δεν έχουν αποκτήσει ακόμα πνεύμα συνεργασίας.
- Παρατηρούμε ότι κάθε χρόνο οι γνώσεις σε Φυσική και Μαθηματικά των πρωτοετών φοιτητών γίνονται όλο και λιγότερες και το επίπεδο σταδιακά πέφτει. Αντίθετα, το επίπεδο των παραδόσεων των μαθημάτων στο πρώτο έτος του ΤΦ παραμένει αμετάβλητο εδώ και αρκετά χρόνια.
- Επίσης διαπιστώθηκε ότι οι γνώσεις για τη χρήση και τις δυνατότητες των ηλεκτρονικών υπολογιστών, όχι μόνο στη Φυσική, αλλά και σε βασικότερο επίπεδο, είναι περιορισμένες και ότι το πρώτο έτος δεν παρέχει ικανοποιητική ένταξη των φοιτητών στον τρόπο χρήσης τους.
- Σε αρκετές περιπτώσεις οι πρωτοετείς (τουλάχιστον αυτοί που παρευρέθησαν σε περισσότερες της μιάς συναντήσεις) ανέφεραν ότι βλέπουν το θεσμό του συμβούλου σπουδών θετικά και πως νιώθουν πως, όχι μόνο τους βοήθησε αρχικά, αλλά πιστεύουν ότι θα τους φανεί χρήσιμος και μετά το πρώτο έτος.

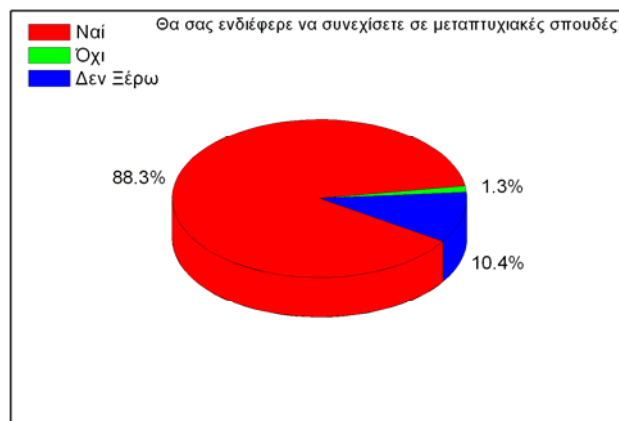
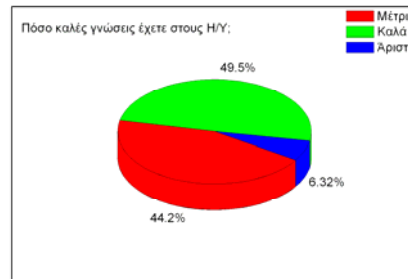
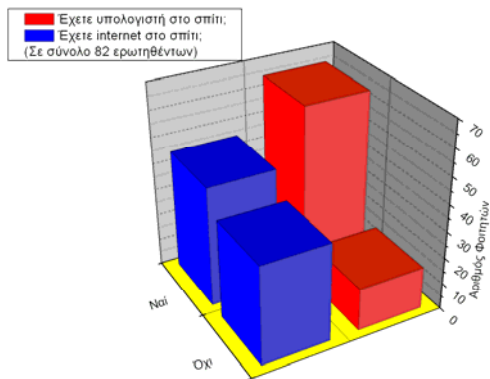
Η ανάλυση των ερωτηματολογίων που μοιράστηκαν στους πρωτοετείς φοιτητές και φοιτήτριες έδωσε μια σειρά από ενδιαφέροντα αποτελέσματα. Στα παρακάτω σχήματα αυτά σχηματοποιούνται και στη συνέχεια σχολιάζονται. Το σύνολο των ερωτηθέντων ήταν 85.

α. Στην ερώτηση «Αν η πρόσβαση στο Πανεπιστήμιο ήταν ελεύθερη, ποια σχολή θα διαλέγατε;», παρατηρούμε ότι το 41% των ερωτηθέντων θα επιθυμούσαν να σπουδάσουν Φυσική. Βέβαια, αν αναγάγει κανείς το ποσοστό αυτό στο σύνολο των νεοεισαχθέντων στο Τμήμα Φυσικής, σίγουρα θα είναι σημαντικά χαμηλότερο. Πιστεύουμε ότι στο υποσύνολο των φοιτητών που δεν προσήλθαν στις συναντήσεις για να συμπληρώσουν το ερωτηματολόγιο, το ποσοστό αυτών που δεν ενδιαφέρονται για σπουδές στη Φυσική θα είναι μεγαλύτερο.

β. Παρατηρούμε επίσης πως μόνο το 23,5% δήλωσε πως γνωρίζει άριστα την αγγλική γλώσσα. Περιορισμένος είναι επίσης ο αριθμός των φοιτητών/τριων που δηλώνουν ότι έχουν άνεση στους Η/Υ ενώ φαίνεται ότι, παρόλο που ένα μεγάλο ποσοστό διαθέτει ηλεκτρονικό υπολογιστή στο σπίτι, πολύ λιγότεροι έχουν σύνδεση στο Διαδίκτυο. Επίσης, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων δηλώνει πως έχει καλή γνώση χειρισμού των Η/Υ, ενώ μόνο ένα 6,3% δηλώνει πως έχει άριστη γνώση.

γ. Τέλος, βλέπουμε ότι η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων φοιτητών θέλουν να ακολουθήσουν μεταπτυχιακές σπουδές.

Από την παραπάνω στατιστική επιβεβαιώνεται μια διαπίστωση που μπορεί να κάνει κανείς και με μία στοιχειώδη επαφή με την πραγματικότητα του Τμήματος. Αυτή είναι ότι εντοπίζονται τρεις ομάδες φοιτητών στο Τμήμα Φυσικής.

Την πρώτη από αυτές απαρτίζουν οι 30-40 φοιτητές που έχουν εισαχθεί στο Πανεπιστήμιο με σκοπό να σπουδάσουν Φυσική, και είναι αυτοί που εξακολούθησαν να έχουν ενδιαφέρον για να βοηθηθούν από τα μέλη της ΕΥ μέχρι τη λήξη του εξαμήνου. Αυτοί πιθανότατα θα συνεχίσουν με φιλοδοξίες τις σπουδές τους.

Μία αρκετά μεγάλη μερίδα των φοιτητών που εισάγονται στο Τμήμα είναι εκείνοι που αρχικά επιθυμούσαν να σπουδάσουν κάτι άλλο, αλλά δείχνουν ένα ενδιαφέρον για τις δυνατότητές τους στο Τμήμα Φυσικής. Ίσως να μην τα έχουν πάει πολύ καλά από το πρώτο εξάμηνο, αλλά εν δυνάμει μπορούν να αποδώσουν και να συνεχίσουν επιτυχώς. Αυτή την κατηγορία φοιτητών εντοπίζουμε σε εκείνους που παρουσιάστηκαν στην πρώτη συνάντηση με τον σύμβουλο σπουδών τους αλλά δεν συνέχισαν τη συμμετοχή τους, αλλά και σε

μέρος εκείνων που δεν ανταποκρίθηκα στην πρόσκλησή μας μέχρι τώρα. Στη κατηγορία αυτή είναι 70-80 φοιτητές.

Τέλος, στο υπόλοιπο των φοιτητών, οι οποίοι δεν παρουσιάστηκαν σε καμία συνάντηση, ούτε έδειξαν κάποιο ενδιαφέρον για τις συναντήσεις με τα μέλη της ΕΥ αναγνωρίζουμε την κατηγορία των φοιτητών που μελλοντικά, είτε θα εγκαταλείψουν το Τμήμα, είτε θα παραμείνουν για χρόνια χωρίς να καταφέρνουν να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους. Στη κατηγορία αυτή ανήκουν περίπου 100-120 φοιτητές κάθε χρόνο.

Με βάση την παραπάνω ανάλυση, ενδιαφέρον παρουσιάζει και ο Πίνακας με τη συμμετοχή και την επιτυχία στις εξετάσεις του πρώτου εξαμήνου

Πίνακας 2

Μάθημα	Δήλωσαν	Επιτυχόντες	Αποτυχόντες	Δεν πήραν Μέρος
Γενική Φυσική I	251	49	133	69
Ανάλυση I	251	80	107	64
Αναλυτική Γεωμετρία	247	105	59	83
Ιστορία και Εξέλιξη των ιδεών...	249	81	108	60
Εργαστήριο Η/Υ	237	185	1	51
Χημεία	244	40	124	80

4. ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Οι σκέψεις που ακολουθούν αναφέρονται μόνο στο πρώτο έτος και τους πρωτοετείς φοιτητές/τριες.

Πιστεύουμε ότι θα πρέπει τα τμήματα σε κάθε μάθημα να αυξηθούν και τα ακροατήρια να είναι μικρά. Η δημιουργία ειδικών φροντιστηριακών μαθημάτων με παράλληλη αύξηση των ωρών διδασκαλίας θα πρέπει να γενικευθεί, ενώ πρέπει να ελαττωθεί ο αριθμός των μαθημάτων στο πρόγραμμα σπουδών. Η αναγκαστική, λόγω περιορισμένων αιθουσών, διασπορά των μαθημάτων μέσα στη μέρα αποσυντονίζει τους φοιτητές, με αποτέλεσμα να σπαταλούν πολλές ώρες άσκοπα.

Σε πολλά μαθήματα όπου πραγματοποιείται χωρισμός των φοιτητών σε τμήματα, παρατηρείται το φαινόμενο ο όγκος των φοιτητών να δείχνει προτίμηση σε ένα τμήμα, ενώ στα υπόλοιπα να παρακολουθούν ελάχιστοι. Όσον αφορά λοιπόν στο χωρισμό των πρωτοετών φοιτητών σε τμήματα, να

μην υπάρχουν διακυμάνσεις στις απαιτήσεις και στον τρόπο διδασκαλίας μεταξύ των διδασκόντων σε διαφορετικά τμήματα. Επίσης δεν θα έπρεπε να χρησιμοποιούνται μέσα εξαναγκασμού των φοιτητών να μένουν σε ένα τμήμα, στο οποίο δεν επιθυμούν να παρακολουθούν.

Να μελετηθεί προσεκτικά ο τρόπος διδασκαλίας του μαθήματος της Χημείας και να προσδιορισθεί ο ρόλος του. Να δημιουργηθούν μικρότερα τμήματα, με τον χωρισμό να ακολουθεί την προέλευση των φοιτητών από τις κατευθύνσεις του Λυκείου (Θετική- Τεχνολογική)

Η βαθμολογία να ανακοινώνεται για όλα τα μαθήματα στο ίδιο σημείο. Οι δηλώσεις μαθημάτων να μπορούν να γίνουν και ηλεκτρονικά, ή να υπάρχουν περισσότερα άτομα στη θυρίδα της γραμματείας για εξυπηρέτηση την περίοδο των δηλώσεων.

Να αυξηθούν οι απαιτήσεις σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές στα πρώτα εξάμηνα και να δίνονται εργασίες ή/και ασκήσεις μέσω Διαδικτύου για να υποχρεούνται οι φοιτητές να εξοικειωθούν με τη διαδικασία.

Θα πρέπει να γίνει μια συντονισμένη προσπάθεια για να κρατηθούν οι φοιτητές στις αίθουσες διδασκαλίας. Κάποιες μέθοδοι που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν σε αυτήν την κατεύθυνση είναι η εβδομαδιαία ανάθεση ασκήσεων και τα απροειδοποίητα τεστ, τα οποία θα μπορούσαν να συνυπολογίζονται στον τελικό βαθμό των φοιτητών.

Να διευρυνθούν τα καθήκοντα της επιτροπής. Να επανεξετασθεί η περίπτωση δέσμευσης των φοιτητών να παρευρεθούν στην πρώτη συνάντηση. Μέσω του θεσμού του συμβούλου σπουδών, να έρθουν οι πρωτοετείς σε μια πρώτη επαφή με τη νοοτροπία του σύγχρονου επιστήμονα, με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του. Μέσα σε αυτό το γενικό πλαίσιο θα μπορέσει να προτιμωθεί και η σημασία της χρήσης του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (κατά προτίμηση μέσω της ηλεκτρονικής διεύθυνσης που παρέχει το Τμήμα) και γενικότερα της χρήσης των ηλεκτρονικών υπολογιστών για τους επιστήμονες.

Ίσως θα έπρεπε να γίνει μια διάλεξη στους φοιτητές για το πώς μπορούν να μελετούν και να μαθαίνουν μόνοι τους, χωρίς να περιμένουν λυμένες τυποποιημένες ασκήσεις από τους διδάσκοντες. Το Γραφείο Διασύνδεσης και κάποιοι συνάδελφοι ίσως αξίζει να ετοιμάσουν μια τέτοια εκδήλωση

Θα ήταν καλό να μην χαθεί η επαφή, έστω και με τον περιορισμένο αριθμό των φοιτητών που συνέχισαν να παρευρίσκονται στις συναντήσεις. Αυτά τα παιδιά θα μπορούσαν να αποκομίσουν πολλά από τον σύμβουλο σπουδών μέχρι το πτυχίο. Αυτό μπορεί να οδηγήσει και σε μεγαλύτερη συμμετοχή τα επόμενα χρόνια.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Πριν έξι χρόνια, η επιτροπή αξιολόγησης του Τμήματος Φυσικής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης είχε καταλήξει σε προτάσεις, οι οποίες αναφέρονται στη συνέχεια.

«Υπάρχει η συνήθεια στο Τμήμα να διδάσκεται ένα μάθημα από τον ίδιο καθηγητή για αόριστο αριθμό ετών. Η Επιτροπή πρότεινε ότι για ανανέωση και εμπλουτισμό του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος η εναλλαγή καθηγητών ανά ένα ορισμένο αριθμό ετών (3-5) θα είναι χρήσιμη.

Η Επιτροπή έκρινε πως υπάρχει ένα «θέμα» προσφερόμενων συγγραμμάτων, το οποίο όμως χαρακτηρίζεται από μεγάλη πολυπλοκότητα και γενικότητα. Η Επιτροπή πρότεινε να γίνεται χρήση επιτυχημένων συγγραμμάτων τόσο από Έλληνες συγγραφείς, όσο και μεταφράσεων.

Έκρινε επίσης ότι η βαθμολόγηση των φοιτητών μόνο από μία εξέταση είναι αντικειμενική. Συνέστησε τη διεύρυνση των τρόπων αξιολόγησης κατά τη διάρκεια του εξαμήνου, έτσι ώστε να δημιουργηθούν κίνητρα για την παρακολούθηση των διαλέξεων και να εξασφαλιστεί η ενεργός συμμετοχή των φοιτητών στην εκπαιδευτική διαδικασία. Επισημάνθηκε ότι σε περιπτώσεις που ήδη εφαρμόστηκε αυτή η πρακτική βελτιώθηκε η συμμετοχή των φοιτητών στις διαλέξεις.

Ο θεσμός που επιτρέπει σε φοιτητές να κατέρχονται σε εξετάσεις χωρίς να παρακολουθούν διαλέξεις με το δικαίωμα να επαναλαμβάνουν την εξέταση επ' αόριστον, έως ότου πάρουν προβιβάσιμο βαθμό, αντιτίθεται στο δηλωμένο σκοπό του Πανεπιστημίου που είναι να προσφέρει μόρφωση. Με τον τρόπο αυτό το Πανεπιστήμιο προσφέρει μόνο εξέταση και βαθμολογία. Η Επιτροπή έκρινε πως ο θεσμός αυτός έχει πολλές επιπτώσεις στην εκπαιδευτική διαδικασία. Για παράδειγμα, δημιουργεί δυσκολίες στην αξιολόγηση των φοιτητών κατά τη διάρκεια του εξαμήνου.»

Ένα χρόνο αργότερα, η Επιτροπή Προοπτικής και Ανάπτυξης του Τμήματος Φυσικής είχε προτείνει τα παρακάτω σχετικά με τις προπτυχιακές σπουδές .

«Στα μαθήματα του πρώτου έτους να διδάσκουν οι εμπειρότεροι καθηγητές.

Να δίδεται στους φοιτητές εργασία για το σπίτι, π.χ. ασκήσεις, και να γίνεται συζήτηση επί αυτών, ώστε να εξασκηθεί η κριτική σκέψη των φοιτητών και όχι η αποστήθιση.

Οργάνωση της εξέλιξης της διδασκαλίας ενός μαθήματος στο διαδίκτυο (ενημέρωση ανά εβδομάδα της διδαχθείσης ύλης, πρόταση θεμάτων και ασκήσεων προς λύση, κ.λ.π.)

Να γίνει προσπάθεια να εισαχθούν νέες μέθοδοι διδασκαλίας, παράλληλα με τον κλασικό τρόπο, όπως π.χ. χρήση του Internet.

Να γίνεται στατιστική των παρουσιών στις αίθουσες διδασκαλίας από τα μέλη ΔΕΠ τρεις φορές το εξάμηνο.

Οι φοιτητές οι οποίοι αποφοιτούν να συμπληρώνουν ένα ερωτηματολόγιο αμέσως μετά την αποφοίτησή τους, εκφράζοντας τη γνώμη τους για τη λειτουργία του Τμήματος.

Να διερευνηθεί το θέμα της οργάνωσης και συντονισμού των εξετάσεων προόδου, ώστε να αποφεύγονται προβλήματα δυσλειτουργίας της εκπαιδευτικής διαδικασίας.»

Από τα παραπάνω φαίνεται ότι τα συμπεράσματα και οι προτάσεις στα οποία κατέληξε η ΕΥ ταυτίζονται σε πολλά σημεία με αυτά των προαναφερθεισών επιτροπών πριν από 5-6 χρόνια. Θα έπρεπε λοιπόν η Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών και η Επιτροπή Προοπτικής και Ανάπτυξης να επανεξετάσουν τα παραπάνω ζητήματα και το Τμήμα να κινηθεί προς την αντιμετώπιση των προβλημάτων που εντοπίστηκαν.